

Vergaderjaar 2025–2026

32 698

Hoogwaterbeschermingsprogramma

29 684

Waddenzeebeleid

Nr. 97

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN
WATERSTAAT**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 juni 2026

Met deze brief informeer ik de Kamer over de stand van zaken rondom de normering van de primaire waterkeringen. Daarbij wordt specifiek ingegaan op de Waddeneilanden, de twee moties van het lid Vellinga-Beemsterboer over dit onderwerp, en het project 1EILAUN op Schiermonnikoog.

Laaggelegen kwetsbare delta

Nederland is voor een groot deel kwetsbaar voor overstromingen, daarom gelden wettelijke normen voor primaire waterkeringen, gebaseerd op het uitgangspunt dat de kans om door een overstroming te overlijden niet groter mag zijn dan 1 op 100.000 per jaar, het zogenoemde basisbeschermingsniveau. Bij het vaststellen van deze normen wordt ook rekening gehouden met economische schade, het aantal mogelijke slachtoffers en de (kosten van) bescherming van vitale infrastructuur in het achterliggend gebied. De normen variëren daarom sterk per dijktraject, afhankelijk van de aard en kenmerken van het achterliggend gebied. De normen zijn toekomstbestendig, door rekening te houden met bevolkingsgroei, economische ontwikkeling en klimaatveranderingen tot 2050. Dan moeten alle primaire waterkeringen voldoen aan de norm.

Een uniforme landelijke aanpak is belangrijk om waterveiligheidsprojecten doelmatig te prioriteren en beschikbare middelen effectief in te zetten, zodat alle noodzakelijke dijkversterkingen in het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) tijdig kunnen worden uitgevoerd. Het waterveiligheidsbeleid gaat uit van het principe van meerlaagsveiligheid: naast preventie voor overstromingen met dijken, duinen en dammen, betreft dit de ruimtelijke inrichting, crisisbeheersing en herstel na een overstroming. Aandacht voor alle lagen is – los van de norm – altijd van belang: het risico op een overstroming is immers nooit nul.

In de Kamerbrief van 27 januari jl.¹ is de Kamer geïnformeerd over de dijktrajecten waarvoor op basis van de evaluatie een normaanpassing aan de orde is. Voor de trajecten op de Waddeneilanden geldt dat nieuwe inzichten in het verloop van overstromingen laten zien dat de kans op dodelijke slachtoffers lager is dan bij het opstellen van de huidige normering werd aangenomen.

Daarnaast is er destijds gerekend met zeer conservatieve aannames over de evacuatiemogelijkheden².

Deze voorgenen wijziging heeft geleid tot onrust bij de regio en vragen van de Kamer. Zowel mijn voorganger als ikzelf hebben aangegeven de zorgen uit de regio serieus te nemen en in gesprek te gaan hierover. Ook heb ik aangegeven er waarde aan te hechten om de situatie ter plekke te bekijken. Het werkbezoek op 11 mei jl. op Schiermonnikoog gaf mij een duidelijk beeld van de problematiek en inzicht in de samenhang van verschillende onderwerpen die spelen op de Waddeneilanden, mede in de context van het project 1EILAUN specifiek voor Schiermonnikoog. Ter plaatse zijn constructieve gesprekken gevoerd met de betrokkenen. De Deltacommissaris was hierbij aanwezig en heeft op 22 mei jl. nog een apart werkbezoek gebracht aan Schiermonnikoog waar nog is doorge-sproken over deze onderwerpen.

Op 3 juni jl. is er in het vervolg van het werkbezoek een bestuurlijk overleg geweest met de regio, te weten de gedeputeerde van de provincie Fryslân, de burgemeester van de gemeente Schiermonnikoog en de bestuurder van het Wetterskip Fryslân. Hierbij was ook de Deltacommissaris aanwezig. Besproken is dat de technische-inhoudelijke normering niet ter discussie wordt gesteld, de verantwoordelijkheid voor de berekening daarvan ligt bij experts. Dit vormt de grondslag voor het waterveiligheidsbeleid in Nederland.

Crisisbeheersing vergt maatwerk: in het rivierengebied gaat het bijvoorbeeld om grote aantallen mensen die moeten worden vervoerd en opgevangen, de Waddeneilanden moeten zorgen voor relatief veel toeristen en zijn bijvoorbeeld aangewezen op een bootverbinding als het gaat om bevoorradings. Geconstateerd is daarom dat het belangrijk is dat er wordt gewerkt aan de integrale veiligheidsstrategie en de uitwerking daarvan naar een uitvoeringsplan. Op verzoek van de Waddeneilandgemeenten zal het Rijk de regio ondersteunen met onafhankelijke externe capaciteit, in de vorm van een procesbegeleider, voor het uitwerken van deze strategie en de vertaling naar uitvoering. Deze uitwerking zal worden gedaan in het kader van het Deltaprogramma Waddengebied met betrokkenheid van de Deltacommissaris. Afgesproken is dat de integrale veiligheidsstrategieën voor alle eilanden worden uitgewerkt, waarbij die van Schiermonnikoog prioriteit heeft. Daarbij is afgesproken de uitwerking parallel plaats te laten vinden aan het proces van juridische verankering van de normaanpassing. Eind 2026 moet inzichtelijk zijn welke maatregelen, met bijbehorende kosten, volgen uit de uitgewerkte strategie en hoe deze zich verhouden tot de kosten van een dijkver-

¹ Kamerstukken 32 698, nr. 94

² Met evacueren in het kader van de normbepaling wordt bedoeld het verplaatsen voorafgaand aan de overstroming naar een veilige plek buiten het potentieel te overstroomd gebied. Volgens de VNK studie (<https://open.rijkswaterstaat.nl/@42313/veiligheid-nederland-kaart-2-vnk2/>) is de verwachtingswaarde van de evacuatiefractie voor de Friese Waddeneilanden 65% en voor Texel 56%.

sterking. Aan het einde van 2026 kan deze informatie dan nog worden gewogen in het kader van de juridische normaanpassing.

In het bestuurlijke overleg heeft de regio aangegeven dat door het wegvallen van het dijkversterkingsproject Schiermonnikoog ook de synergievoordelen voor de meekoppelkansen wegvallen. Deze gaan vooral over het projectmanagement, inzet van (groot) materieel en vergunningsprocedures. Daarnaast zijn er ook meekoppelkansen die wegvallen door de directe link aan de dijkversterking. In het bestuurlijk overleg is besproken dat er ook bij een gewijzigde norm een HWBP-opgave overblijft, die veel beperkter is maar waaraan nog steeds kan worden «meegekoppeld». Voor meekoppelkansen geldt wel dat ze pas met toezegging van financiële dekking kunnen worden meegenomen in de planuitwerkingsfase van het HWBP. Het is belangrijk dat dit HWBP-project weer in het reguliere HWBP-proces wordt opgenomen zodat kan worden bekeken welke kansen kunnen meekoppelen. Er is afgesproken dat de regio informatie aanlevert over de financiering van de meekoppelkansen en de mogelijk gemiste synergievoordelen concreet maakt, parallel aan de procedure van hun aanvraag voor het Investeringskader Waddengebied.

Kamervragen, technische briefing en moties

Met de beantwoording van de Kamervragen³ en de technische briefing van 4 juni jl. is de Kamer achtergrondinformatie geboden over de technische inhoud van het dossier. Het aanpassen van de normen voor primaire keringen is gebaseerd op een landelijk uniforme, technisch-inhoudelijke systematiek die door experts is ontwikkeld. Dit vormt de kracht van het beleid, omdat het zorgt voor een objectieve, consistente, uniform onderbouwde en kosteneffectieve aanpak van waterveiligheid voor heel Nederland.

De motie van het lid Vellinga-Beemsterboer c.s.⁴ verzocht de regering te wachten met de herziening tot uitgebreid was gesproken met de regio en er duidelijkheid was over de integrale waterveiligheidsstrategie per eiland. In het bestuurlijk overleg met de regio is afgesproken dat de uitwerking van de integrale waterveiligheidsstrategie gelijktijdig met het proces voor het aanpassen van de normen in het Besluit kwaliteit leefomgeving en omgevingsregeling plaatsvindt. Waar deze relevant zijn, neem ik de uitkomsten van deze uitwerking mee in de besluitvorming over de normering. Met de gevoerde gesprekken met de regio en gemaakte afspraken is uitvoering gegeven aan deze motie.

Een tweede motie van het lid Vellinga-Beemsterboer c.s.⁵ verzocht de regering om de betrokken projecten niet stil te laten vallen en in gesprek te gaan met de projectpartijen over wat er nodig is om de meekoppelkansen van het project 1EILAUN te realiseren.

Zodra de regio alle informatie over de meekoppelkansen heeft aangeleverd ben ik bereid te kijken wat er binnen de financiële kaders mogelijk is voor de mogelijk misgelopen synergievoordelen vanwege de beperktere scope als gevolg van een lagere norm. Wel heb ik de regio aangegeven dat ik niet alles hiervan kan dekken. Met deze en bovenstaande afspraak is invulling gegeven aan de motie.

³ Aanhangsel Handelingen II 2025/26, nr. 1496

⁴ Kamerstukken 36 800 J, nr. 25

⁵ Kamerstukken 29 684, nr. 301

Met deze brief wordt tevens invulling gegeven aan de toezegging⁶ om geen onomkeerbare stappen te nemen totdat het commissiedebat Water heeft plaatsgevonden.

Tot slot constateer ik dat er vertrouwen is om gezamenlijk verder te gaan met de volgende stappen.

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
V.P.G. Karremans

⁶ TZ202605-035